เรื่องเสร็จที่ ๑๑๙-๑๒๐/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๐๗๖๙ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ และหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๓๖๕๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเรื่องหารือจากจังหวัดเชียงราย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับการสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะมีพฤติการณ์ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายหารือว่า จังหวัดเชียงรายจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายที่พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วเพราะเหตุครบวาระการดำรงตำแหน่งได้หรือไม่ และจังหวัดเชียงรายจะเสนอผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายพ้นจากตำแหน่งย้อนหลังไปถึงวันที่มีการกระทำการที่ไม่ถูกต้องในขณะดำรงตำแหน่งได้หรือไม่

๒. กรณีนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายหารือว่า หากระหว่างการสอบสวนนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเชียงของกรณีละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ นายกเทศมนตรีได้พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุครบวาระและได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเวียงเชียงของอีกวาระหนึ่ง คณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมจะดำเนินการสอบสวนต่อไปได้หรือไม่ และหากคณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมไม่สามารถดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ จังหวัดเชียงรายจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวนในมูลเหตุเดิม โดยใช้ผลการสอบสวนของคณะกรรมการชุดเดิมที่ได้สอบสวนไว้แล้วมาพิจารณารวมในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่ได้หรือไม่ นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจะเสนอผลการสอบสวนของคณะกรรมการชุดเดิม (กรณีสอบสวนต่อไปได้) หรือผลการสอบสวนของคณะกรรมการชุดใหม่ (กรณีต้องตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เพื่อดำเนินการสอบสวน) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อสั่งให้

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๐๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเชียงของในวาระการดำรงตำแหน่งเดิมที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้วได้หรือไม่

๓. กรณีนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่และรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรีหารือว่า ภายหลังจากนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่และรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่พ้นจากตำแหน่ง และต่อมาได้รับเลือกตั้งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่และรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่ตามลำดับ อีกวาระหนึ่ง จังหวัดจันทบุรีจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีบุคคลทั้งสองละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ในระหว่างการดำรงตำแหน่งในวาระแรก และเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้หรือไม่

๔. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์ จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดอำนาจเจริญหารือว่า ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์พ้นจากตำแหน่งตามวาระและต่อมาได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์อีกวาระหนึ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญจะใช้อำนาจสั่งให้นายประยงค์ พิมพ์หาญ พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระแรกได้หรือไม่ หากมีอำนาจสั่ง นายประยงค์ฯ จะไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งถูกต้องหรือไม่ และนายประยงค์ฯ ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์ในวาระปัจจุบันด้วยหรือไม่ อย่างไร

๕. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต จังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานีหารือว่า ภายหลังจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีประกาศกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นเทศบาลเมืองลำสามแก้ว และต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเมืองลำสามแก้วและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองลำสามแก้ว ตามลำดับ แล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีจะใช้อำนาจตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี พุทธศักราช ๒๕๐๐ เพื่อสอบสวนและเสนอให้พ้นจากตำแหน่งโดยอาศัยเหตุว่า เมื่อครั้งที่ยังดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตได้กระทำการอันถือว่าเป็นความผิดตามนัยมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้หรือไม่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาข้อหารือแล้วมีความเห็นสรุปได้ว่า การพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมิได้เป็นการพ้นจากตำแหน่งโดยผลของกฎหมาย หากเป็นกรณีพ้นจากตำแหน่ง

ไปก่อนเพราะเหตุอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งเพราะละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ได้อีก ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งจึงต้องเป็นกรณีที่ผู้นั้นยังคงดำรงตำแหน่งในวาระนั้นอยู่และได้ละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ อันเป็นเหตุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งได้พ้นจากตำแหน่งในวาระเดิมแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่สามารถสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งได้อีก แม้ว่าจะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกวาระหนึ่งติดต่อกันก็ไม่อาจนำการกระทำอันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ในวาระเดิมมาเป็นเหตุแห่งการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพราะละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ในวาระเดิมและวาระปัจจุบันได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่าความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นถูกต้องหรือไม่ อย่างไร หรือมีแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละกรณีดังนี้

๑. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

เนื่องจากมาตรา ๗๙[๑] แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ไว้เป็นการเฉพาะ โดยกำหนดเป็นเหตุที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ตราบใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการอย่างใด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ การพ้นจากตำแหน่งในกรณีนี้จึงเป็นการพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นต้นไป มิได้เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย หากแต่เกิดจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้ออกโดยอาศัยเหตุแห่งการละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ เมื่อข้อเท็จจริงในกรณีที่หารือมาปรากฏว่า นายกองค์การ

---

[๑]มาตรา ๗๙ ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ละเลยไม่ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดจะดำเนินการสอบสวนก็ได้

บริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้พ้นจากตำแหน่งนั้นไปแล้ว จึงเป็นกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้อีก และผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๙[๒] แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วได้ อย่างไรก็ตาม โดยที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง[๓] แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป

๒. กรณีนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเชียงของ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

เนื่องจากมาตรา ๗๓[๔] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งกรณีที่นายกเทศมนตรีปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ โดยกำหนดเป็นเหตุที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ตราบใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้สั่งการอย่างใด นายกเทศมนตรีจะยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงในกรณีที่หารือมาปรากฏว่า นายกเทศมนตรีได้พ้นจากตำแหน่งนั้นไปแล้ว จึงเป็นกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่อาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งได้อีก

ถ้าหากผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีพฤติการณ์เช่นนั้นจริง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้รัฐมนตรีใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ้นจากตำแหน่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

[๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๓]มาตรา ๗๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

ฯลฯ ฯลฯ

[๔]มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางไปจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพร้อมด้วยหลักฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งก็ได้ คำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นที่สุด

ดังนั้น คณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๗๓[๕] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี พุทธศักราช ๒๕๐๐ ซึ่งได้รับแต่งตั้งก่อนที่นายกเทศมนตรีจะพ้นจากตำแหน่งและอยู่ระหว่างดำเนินการสอบสวน จึงไม่มีอำนาจในการดำเนินการสอบสวนต่อไปได้ และผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถใช้อำนาจตามระเบียบในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่แทนคณะกรรมการชุดเดิมได้ อย่างไรก็ตาม โดยที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจควบคุมดูแลเทศบาลหรือเทศบาลตำบลตามมาตรา ๗๑[๖] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสามารถเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป

๓. กรณีนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่และรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นเช่นเดียวกับกรณีที่ ๒ ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๓[๗] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี พุทธศักราช ๒๕๐๐ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนและไม่สามารถเสนอผลการสอบสวนนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่และรองนายกเทศมนตรีตำบลท่าใหม่เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ เนื่องจากผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งนั้นแล้ว อย่างไรก็ตาม โดยที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจควบคุมดูแลเทศบาลหรือเทศบาลตำบลตามมาตรา ๗๑[๘] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสามารถเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป

๔. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนโพธิ์ จังหวัดอำนาจเจริญ

---

[๕]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

[๖]มาตรา ๗๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาล และตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมดูแลเทศบาลตำบลในอำเภอนั้นให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมาย ในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลตำบล และตรวจสอบกิจการเรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนก็ได้

[๗]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

[๘]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

เนื่องจากมาตรา ๙๒[๙] แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยกำหนดเป็นสาเหตุที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ตราบใดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้สั่งการอย่างใด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงในกรณีที่หารือมาปรากฏว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้พ้นจากตำแหน่งนั้นไปแล้ว จึงเป็นกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้อีก อย่างไรก็ตาม โดยที่นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง[๑๐] แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ นายอำเภอสามารถเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวนได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป

๕. กรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคต จังหวัดปทุมธานี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นเช่นเดียวกับกรณีที่ ๔ ว่า เนื่องจากมาตรา ๔๒[๑๑] วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

---

[๙]มาตรา ๙๒ หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่งจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

[๑๐]มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๑]มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งองค์การบริหารส่วนตำบลนับแต่วันที่ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลเป็นต้นไป

พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลโอนไปเป็นของเทศบาลใหม่ที่จัดตั้งขึ้น ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้มีอำนาจควบคุมดูแลเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ จึงมีอำนาจตามมาตรา ๗๑[๑๒] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ในการเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบสวนโดยอาศัยเหตุจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ ซึ่งผลการสอบสวนอาจนำไปสู่การดำเนินคดีในทางอาญาหรือทางแพ่งต่อไป แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๓[๑๓] แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนคณะเทศมนตรีหรือเทศมนตรี พุทธศักราช ๒๕๐๐ เพื่อดำเนินการสอบสวนและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูคตพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ได้อีก เพราะบุคคลดังกล่าวได้พ้นจากตำแหน่งนั้นแล้ว

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๒

บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ใช้บังคับในเรื่องใดอยู่ก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้มีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

[๑๒]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

[๑๓]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น